

The background features a large, light grey diamond shape centered on a white background. This diamond is flanked by two large blue triangular shapes, one on the left and one on the right, which together form a larger blue shape. The overall design is minimalist and geometric.

Polugodišnji bilten

juli - decembar 2023

**MINISTARSTVO SIGURNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE
ODSJEK ZA BORBU PROTIV TRGOVINE LJUDIMA**

DIGITALNA KAMPANJA PODIZANJA SVIJEŠTI

Zbog zabrinjavajuće niske stope identifikacije žrtava trgovine ljudima u regiji Zapadnog Balkana, posebno u mješovitim migracijskim tokovima, Međunarodna organizacija za migracije u BiH (IOM BiH) je u okviru projekta „Zajedničke akcije na Zapadnom Balkanu protiv krijumčarenja migranata i trgovine ljudima” (WBJAST) koji finansira Ministarstvo vanjskih poslova Danske, pokrenula digitalnu kampanju za podizanje svijesti povodom obilježavanja Svjetskog i Evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima, 30. jula i 18. oktobra 2023. godine. U saradnji sa Ministarstvom sigurnosti BiH i organizacijama Zemlja djece u BiH, Medica Zenica i Novi Početak, izrađena su tri kratka animirana video snimka, inspirisana stvarnim slučajevima radne eksploatacije, prisilnog prosjačenja i seksualne eksploatacije među migrantskom populacijom, koja su za cilj su imala edukovati javnost o surovoj stvarnosti ovog zločina koji predstavlja teško kršenje ljudskih prava.

<https://www.facebook.com/watch/?v=954742459091198>

<https://www.facebook.com/watch/?v=1477557756332064>

<https://www.facebook.com/watch/?v=847601050165223>

Prosjačenje i prisilni rad

Naracija:

Braća, sestre i ja nismo išli u školu kao druga djeca.

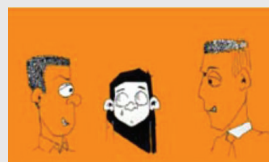
Naracija:

Svaki dan nas je otac tjerao na ulicu da prosimo od prolaznika. Često smo bili gladni, promrzli i bosi. Tata nas ujutro dovede tu kod robne kuće i naveče mu moramo predati sav novac. On kaže da moramo zaraditi barem 20 maraka. Od dobijenog novca nismo smjeli sebi kupiti ni kiflu.

Naracija:

Ako ne zaradimo dovoljno novca, onda nas naveče natjera da skupljamo staro željezo ili nas pretuče.

Naracija:

Prijetili su mi da će poslati taj video mojoj porodici i prijateljima u Afganistan ako ne nastavim da to radim za njih.

Prestravio sam se i osjećao poniženo.

Naracija:

Rekli su mi da tako mogu zaraditi pare za nastavak putovanja, ali više nisam mogao.

Naracija:

Nisam htio da živim.

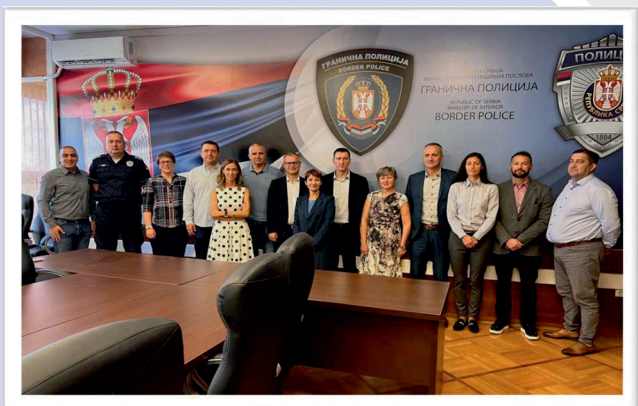

Naracija:

Odlučio sam tražiti pomoć i prijaviti ih. Nije bilo lako.

AD-HOC BILATERALNI OPERATIVNI SASTANAK IZMEĐU BOSNE I HERCEGOVINE I SRBIJE, 01.09.2023. godine, Beograd

Prepoznajući važnost prekogranične policijske saradnje, a u cilju intenziviranja razmjene operativnih podataka i informacija, IOM je, u okviru WBJAST projekta, podržao organizaciju operativnog sastanka predstavnika Granične policije Republike Srbije i Republičkog javnog tužilaštva Srbije sa policijskim službenicima Granične policije BiH, i predstavnikom Tužilaštva BiH. Predstavnici istražnih organa su na sastanku finalizirali predmetne aktivnosti usmjerene ka otkrivanju krivičnih djela vezanih za krijumčarenje migranata sa područja Republike Srbije na područje Bosne i Hercegovine i dalje prema zemljama EU. Inicijalna saradnja je pokrenuta na godišnjem sastanku udarnih grupa Zapadnog Balkana, organiziranom od strane IOM-a u Budvi (februar 2023. godine), dodatno planirana tokom trilateralne simulacije organizirane na Jahorini (april 2023. godine), a završne radnje su dogovorene na bilateralnom operativnom sastanku održanom 1. septembra u Beogradu, a koje su rezultirale akcijom „Barbados“ i hapšenjem krijumčara 13. septembra 2023. godine.

REGIONALNI OKRUGLI STO “JAČANJE ODGOVORA PRAVOSUĐA NA TRGOVINU LJUDIMA I KRIJUMČARENJE MIGRANATA U KONTEKSTU MJEŠOVITIH MIGRACIJSKIH KRETANJA”

IOM je od 16. do 17. novembra 2023. godine u okviru Regionalnog okruglog stola “Jačanje odgovora pravosuđa na trgovinu ljudima i krijumčarenje migranata u kontekstu mješovitih migracijskih kretanja” u Sarajevu okupio predstavnike pravosuđa, organa za provođenje zakona, pružalaca usluga i kancelarija ombudsmana iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije. Fokus tri panela je bio na identifikovanju najboljih praksi i razvoju inovativnih pristupa za održivo prevođenje na daljinu, kao i na važnosti primjene pristupa usmjerenog na žrtve u cijelom krivičnom postupku, sa posebnim naglaskom na migrantsku populaciju. Dodatna diskusija pružila je uvide o ključnoj ulozi digitalnih dokaza u istragama, pravnim zahtjevima i izazovima, autentičnosti ove vrste dokaza i ulozi tehnologije u borbi protiv ovih zločina.

REGIONALNI OKRUGLI STO “JAČANJE PREKOGRANIČNE SARADNJE IZMEĐU PARTNERA KOJI PRUŽAJU USLUGE ZAŠTITE I PODRŠKE ŽRTVAMA TRGOVINE LJUDIMA NA ZAPADNOM BALKANU”

Projekt WBJAST organizovao je od 12. do 13. decembra 2023. godine u Tirani (Albanija) okrugli sto na temu “Jačanje prekogranične saradnje između partnera koji pružaju usluge zaštite i podrške žrtvama trgovine ljudima na Zapadnom Balkanu”. Fokus događaja je bio na razmjeni trenutnih najboljih praksi i sistema, kao i mogućnosti za prekograničnu saradnju među ključnim pružaocima usluga u okviru nacionalnih referalnih mehanizama svih šest zemalja Zapadnog Balkana. Jačanje mehanizama zaštite i pomoći za žrtve trgovine ljudima, posebno tokom istraga, praćeno personalizovanim programima reintegracije i rehabilitacije, od vitalnog su značaja za osnaživanje preživjelih. Stoga se Panel I bavio unapređenjem sistema direktne pomoći, baveći se izazovima u okviru nacionalnih mehanizama upućivanja, kao i promovisanjem pristupa u istragama usmjerenog na žrtve. Panel II je naglasio važnost prilagođenih programa reintegracije i osnaživanja, prikazujući inicijative poput projekta „Bagel Bejgl“ u Srbiji

i istakao saradnju između vladinih agencija, nevladinih organizacija i lokalnih zajednica u cilju sveobuhvatne podrške preživjelim. Panel III se fokusirao na efikasno prekogranično upućivanje i regionalnu saradnju kako bi se osigurala stalna podrška žrtvama, prevazilazeći neadekvatne nacionalne resurse.

AKTIVNOSTI UDRUŽENJA GRAĐANA „OTAHARIN“ IZ BIJELJINE

U periodu od novembra 2021. do oktobra 2023. godine, Udruženje građana Otaharin je, uz podršku USAID/INSPIRE Programa, realizovalo projekat pod nazivom “NIJEDNO DIJETE BEZ ZAŠTITE – unapređenje mehanizama za prevenciju trgovine djecom i zaštitu djece potencijalnih žrtava / žrtava trgovine ljudima”. Kroz ovaj projekat ostvareno je mnogo zapaženih rezultata:

- Osnovane su tri radne grupe za zaštitu bezbjednosti djeteta, u Brčkom, Zvorniku i Doboju.
- Osnovana je Radna grupa za izradu elaborata za opravdanost osnivanja prihvatilišta za djecu u riziku grada Bijeljina.
- Sproveden je Program jačanja kapaciteta profesionalaca za prevenciju trgovine ljudima i održana su četiri modula dvodnevnih edukativno-informativnih radionica za profesionalce u sve četiri lokalne zajednice. Tema modula bila je trgovina ljudima, a svrha aktivnosti jačanje kapaciteta profesionalaca kako bi mogli preventivno da reaguju u najboljem interesu djeteta. Jedan modul predstavlja po dva dana obuke u svakom od pomenutih gradova, dakle jedan modul traje 8 radnih dana podijeljene u 4 dvodnevne edukativno informativne radionice. Program je sproveden kroz sljedeće teme: (Potrebe i problemi u zaštiti bezbjednosti djece na lokalnom nivou; Fenomen trgovine ljudima

i trgovine djecom; Indikatori i prevencija za trgovinu ljudima i trgovinu djecom, i Socijalna pravda i zaštite žrtva trgovine djecom).

- U okviru projekta izrađeno je **Istraživanje o stavovima i praksama** koje je sprovedeno u Bijeljini, Doboju, Zvorniku i Brčko distriktu BiH. Osim grafičkih prikaza na kojima su obrađeni rezultati ankete, ovo istraživanje daje opšti prikaz stanja sigurnosti djece u riziku na navedenim područjima i konkretne preporuke za unapređenje položaja djece. Istraživanje je pokazalo da građani iz navedenih gradova nisu upoznati sa pojavom trgovine ljudima, a naročito ne sa njenim oblicima i načinima prevencije.
- Kao rezultat rada sa profesionalcima, izrađen je **Priručnik o prevenciji i borbi protiv trgovine ljudima za profesionalce na poručju gradova Bijeljina, Zvornik, Doboj i Brčko Distrikt;**
- Sprovedena kampanja „**NIJEDNO DIJETE BEZ ZAŠTITE**“ u okviru koje su održane 4 prezentacije / javne tribine u 4 lokalne zajednice;
- Održane dvije studijske posjete / razmjene iskustva i dobrih praksi na kojima su profesionalci iz Doboja, Zvornika i Brčko distrikta imali priliku da posjete Bijeljину te Dnevni centar „Otaharin“, Socijalno preduzeće AGRO Plan i Dnevni centar za djecu u riziku u okviru Centra za socijalni rad Bijeljina.

Kao jedan od načina prevencije trgovine ljudima, Otaharin ističe osnivanje prihvatilišta za djecu u riziku Grada Bijeljina. Inicijativu za osnivanje prihvatilišta Otaharin je pokrenuo 2019. godine i od tada do danas napravljeno je dosta koraka ka osnivanju jedne ovakve ustanove. Grad Bijeljina je započeo proces realizacije izgradnje prihvatilišta, a Otaharin ulaže sve napore da do pokretanja usluge dođe što prije jer istraživanja na lokalnom nivou nisu ohrabrujuća - broj djece na ulici je sve veći, a njihove osnovne potrebe sve više ugrožene.

NASTAVLJENA PODRŠKA RADNOJ GRUPI MINISTARSTVA PRAVDE BOSNE I HERCEGOVINE ZA IZRADU NACRTA ZAKONA O USPOSTAVLJANJU FONDA ZA OBEŠTEĆENJE ŽRTAVA KAZNENOG DJELA TRGOVINE LJUDIMA

U skladu sa preporukom GRETA-e o uspostavi državnog sistema obeštećenja dostupnog svim žrtvama trgovine ljudima u BiH, i Akcionim planom institucija BiH, projekat je i u periodu juli-decembar 2023. godine podržao rad Radne grupe Ministarstva pravde BiH za izradu nacrtu zakona o uspostavi državnog sistema obeštećenja žrtava trgovine ljudima. Na zahtjev Radne grupe, u cilju lakšeg donošenja informirane odluke o osnivanju fonda za odštetu žrtava, projekat je, uz podršku Misije OSCE-a u BiH, izradio i Analizu sudskih odluka o naknadi štete u kaznenim postupcima (o broju podnesenih i odobrenih zahtjeva za naknadu štete, općenito i u predmetima trgovine ljudima u periodu 2004.-2023).

Uvažavajući sve informacije i analize, kao i mišljenja institucija, Radna grupa završila je rad u decembru 2023. godine bez postizanja konsenzusa na svim razinama vlasti koje bi bile obuhvaćene ovim zakonom (BiH, Federacija BiH, Republika Srpska i Brčko Distrikt).

Projekat će nastaviti aktivnosti vezane za uspostavljanje sistema za obeštećenje žrtava trgovine ljudima, a u skladu sa novom Strategijom i Akcionim planom za njenu implementaciju.

OBUKA PROFESIONALACA IZ SEKTORA NVO I PRUŽILACA BESPLATNE PRAVNE POMOĆI I POTPISIVANJE MEMORANDUMA O SARADNJI

U cilju pružanja podrške jačanju mehanizma pružanja besplatne pravne pomoći i zastupanja žrtava trgovine ljudima te jačanju njihovih kapaciteta, Projekat Vijeća Evrope je održao inicijalni sastanak u Konjicu 20. i 21. jula 2023. godine. Sastanak je obilježen otvaranjem platforme za potpisivanje memoranduma o razumijevanju za saradnju između nevladinih i državnih pružilaca besplatne pravne pomoći. Uspostavljena je mreža zavoda/centara za besplatnu pravnu pomoć i nevladinih organizacija koje pružaju pravnu pomoć i besplatnu pravnu pomoć žrtvama trgovine ljudima i sastoji se od 13 članica (9 zavoda/centara i 4 specijalizovane nevladine organizacije).

Do kraja 2023. memorandum je potpisalo 6 članica. Naknadno, mreži su se pridružile još dvije članice (Ured za pružanje besplatne pravne pomoći pri Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine i Kantonalni zavod za besplatnu pravnu pomoć Kantona 10). Petnaest pružilaca pravne pomoći i besplatne pravne pomoći koji su učestvovali na uvodnom sastanku također su se upoznali i sa indikatorima trgovine ljudima, procesom identifikacije žrtava te referalnim mehanizmom za pomoć žrtvama.

PREDSTAVLJANJE PROTOKOLA O SARADNJI IZMEĐU POLICIJE I INSPEKCIJE RADA

Protokol o saradnji između policije i inspekcije rada u otkrivanju i istragama slučajeva trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije i upućivanja žrtava izrađen je u okviru Projekta Vijeća Evrope u julu 2023. godine. Cilj je ojačati saradnju potpisnicima protokola na unaprjeđenju prevencije, otkrivanja i suzbijanja trgovine ljudima iz njihovih nadležnosti u kaznenim i prekršajnim postupcima, kao i pravovremena zaštita žrtava trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije.

Nacrt protokola prezentiran je 25. i 26. jula 2023. godine na *Radionici na temu razvoja lokalnih protokola za prevenciju, otkrivanje i istraživanje trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije*, organizovanoj u Konjicu za 25 praktičara, članova timova za borbu protiv trgovine ljudima sa svih administrativnih nivoa Bosne i Hercegovine. U skladu sa prijedlozima i raspravom sa ove radionice, prezentirani protokol je finaliziran i poslan nadležnim institucijama u zemlji (ministarstva unutarnjih poslova i inspektorati) na usvajanje, potpisivanje i provedbu.

Do kraja 2023. godine većina timova za borbu protiv trgovine ljudima potvrdila je usvajanje dokumenta:

Kanton 10, Zapadnohercegovački kanton, Hercegovačko-neretvanski kanton, Zeničko-dobojski kanton, Tuzlanski kanton, Bosansko-podrinjski kanton Goražde, Unsko-sanski kanton te Brčko distrikt BiH. Također, prihvaćen je i prijedlog za Federaciju BiH i Republiku Srpsku. U novembru 2023. godine potpisan je Protokol između Ministarstva unutarnjih poslova i Inspektorata Kantona 10 (Livno). Proces se nastavlja i u 2024. godini.

PODRŠKA REGIONALNOJ SARADNJI PROFESIONALACA BOSNE I HERCEGOVINE I SJEVERNE MAKEDONIJE KROZ ORGANIZACIJU STRUČNOG SASTANKA NA TEMU PROCESUIRANJA PRISILNOG PROSJAČENJA

Kako bi se razmijenila iskustva o načinima rješavanja fenomena prisilnog prosjačenja kao preovlađujućeg oblika trgovine djecom u Bosni i Hercegovini i Sjevernoj Makedoniji, u Sarajevu je 6. septembra 2023. godine održano stručno savjetovanje stručnjaka iz ove oblasti u organizaciji projekta Vijeća Evrope „Jačanje akcije protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini“ i zajedničkog projekta Evropske unije i Vijeća Evrope za borbu protiv trgovine ljudima u Sjevernoj Makedoniji.

Državni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima pozdravio je inicijativu regionalne saradnje između kolega iz Bosne i Hercegovine i Sjeverne Makedonije te dao osvrt na prisilno prosjačenje djece u Bosni i Hercegovini. Među 14 učesnika bili su tužitelji, policijski istražitelji, socijalni radnici, sutkinja, predstavnici organizacija civilnog društva i mobilni timovi za borbu protiv trgovine ljudima iz Bosne i Hercegovine i Sjeverne Makedonije.

Učesnici su raspravljali o posebnim istražnim postupcima i tehnikama kako bi se dobili vjerodostojni dokazi i pomoglo sudovima u presuđivanju slučajeva. Predstavljeno je nekoliko uspješno procesuiranih slučajeva u Bosni i Hercegovini. Prisutni su istakli kako je za učinkovitu borbu protiv trgovine djecom radi prisilnog prosjačenja potrebna multiinstitucionalna saradnja, čak i na regionalnoj razini. Također, istakli su važnost adekvatne i pravovremene skrbi i zaštite djece, žrtava trgovine ljudima i prisilnog prosjačenja.

XVI GODIŠNJE SAVJETOVANJE TUŽITELJA U BOSNI I HERCEGOVINI

U 2023. godini, Vijeće Evrope je nastavilo pružanje podrške profesionalcima iz oblasti sudstva, tužilaštva i sektora za provođenje zakona.

U sklopu XVI godišnjeg savjetovanja tužitelja održanog u periodu od 17. do 19. oktobra 2023. godine, održana je *edukacija/panel na temu „Trgovina ljudima kao oblik rodno zasnovanog nasilja“*, koju je zajednički organizovao Ured Vijeća Evrope u Sarajevu, Misija OSCE-a u BiH, Atlantska inicijativa BiH i Međunarodni forum solidarnosti-EMMAUS u saradnji sa Centrima za edukaciju sudija i tužilaca FBiH i RS-a te Udruženjem tužitelja FBiH. Realizacijom ovog događaja zajednički je obilježen Evropski dan borbe protiv trgovine ljudima, 18. oktobar. Dvadeset pet pravnih stručnjaka iz BiH i regije fokusiralo se na važne teme kao što su rodno osjetljivi pristupi u borbi protiv trgovine ljudima i pristup pravdi i pravnim lijekovima za žene žrtve nasilja i trgovine ljudima. Događaj je pružio učesnicima uvid u trenutno stanje u ovim područjima i omogućio razmjenu iskustava. Održana je simulacija suđenja, a jedna od sesija bila je posvećena i raspravi o ranjivosti Roma na trgovinu ljudima, za koju je bila angažovana

predstavnicu romske nevladine organizacije Kali Sara. Rezultat, osim donesenih zaključaka za efikasniju borbu protiv trgovine ljudima u budućem periodu je i povezivanje pravosudnih stručnjaka iz regije.

PODRŠKA RAZVOJU NOVE STRATEGIJE ZA BORBU PROTIV TRGOVINE LJUDIMA U BOSNI I HERCEGOVINI

U cilju podrške procesa izrade nove strategije za borbu protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini za period 2024.-2027. godina, Projekat Vijeća Evrope organizovao je dva konsultacijska sastanka kako bi prodiskutovao ulogu nevladinog sektora te relevantnih javnih i privatnih tijela u borbi protiv trgovine ljudima.

Sastanak sa nevladinim organizacijama održan je 23. novembra u Sarajevu. Sastanku je prisustvovalo 16 učesnika, predstavnika sljedećih nevladinih organizacija: Udruženje „Novi početak“ – Gradiška, Udruženje Romkinja „Bolja budućnost“ Tuzla, Udruženje „Zemlja djece u BiH“ – Tuzla, MFS EMMAUS – Sarajevo, Udruženje „Novi put“ – Mostar, Centar za ljudska prava – Mostar, Udruga za obrazovanje i razvoj „Dignitet“ – Mostar, Udruga „Žene sa Une“ – Bihać i Centar za ženska prava – Zenica. Učesnici su razgovarali o ulozi NVO

sektora i načinima daljnjeg uključivanja u aktivnosti suprotstavljanja trgovini ljudima.

Konsultacije o ulozi poslovnog i finansijskog sektora u prevenciji i otkrivanju trgovine ljudima održane su 28. novembra u Sarajevu. Dvanaest stručnjaka, predstavnika finansijskih institucija, inspekcija rada, porezne inspekcije, udruženja poslodavaca, trgovinske komore i sindikata na državnom i entitetskim nivoima raspravljalo je o tome kako preduzeća i finansijska tijela mogu sarađivati sa javnim institucijama i dati svoj doprinos u borbi protiv modernog ropstva.

Preporuke razvijene tokom dva sastanka predstavljene su Radnoj grupi Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine kako bi bile uzete na razmatranje tokom izrade nove strategije za borbu protiv trgovine ljudima.

IZRADA PROTOKOLA ZA PREVENCIJU, IDENTIFIKACIJU I REFERALNO POSTUPANJE U SLUČAJEVIMA TRGOVINE DJECOM

Bosnia and Herzegovina
Council of Europe
Office in Sarajevo

Izrada prijedloga lokalnih protokola za prevenciju, proaktivnu identifikaciju i referalno postupanje u slučajevima trgovine djecom u pet (5) administrativnih jedinica u Bosni i Hercegovini (Republika Srpska, Brčko Distrikt te opštine Olovo, Kiseljak i Velika Kladuša u Federaciji BiH) završena je u oktobru 2023. godine. Protokoli su pripremljeni nakon sveobuhvatne analize postojećih instrumenata i konsultacije institucija u navedenim administrativnim jedinicama. Razmotrene su međunarodne, pravne i institucionalne obaveze Bosne i Hercegovine koje se tiču borbe protiv trgovine djecom.

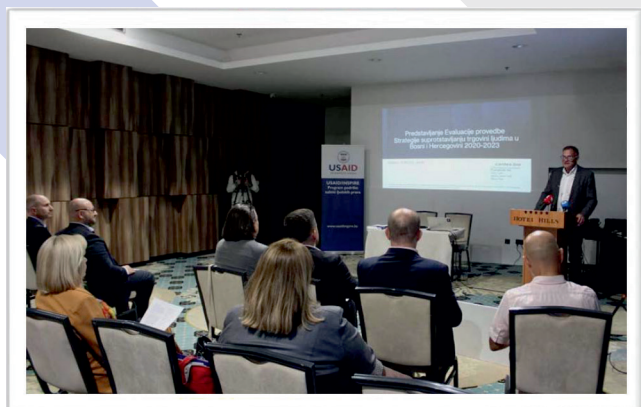
Lokalne zajednice su mapirane na osnovu iskazanog interesa predstavnika struktura lokalne vlasti, odnosno koordinadora za borbu protiv trgovine ljudima iz tri kantona, Srednjobosanskog, Zeničko-dobojskog i Unsko-sanskog kantona, koordinadora za borbu protiv trgovine ljudima iz Republike Srpske i Brčko Distrikta te trenutne situacije vezane za eksploataciju djece.

U decembru 2023. godine, Vijeće Evrope je pokrenulo postupak dodjele bespovratnih sredstava nevladinoj organizaciji koja djeluje na području prevencije i borbe protiv trgovine djecom, za realizaciju aktivnosti jačanja kapaciteta za praktičare iz navedenih zajednica za primjenu protokola te jačanje sveukupnog referalnog mehanizma za borbu protiv trgovine djecom.

PREDSTAVLJANJE EVALUACIJE PROVEDBE STRATEGIJE SUPROSTAVLJANJA TRGOVINI LJUDIMA U BOSNI I HERCEGOVINI 2020-2023

U septembru 2023. godine prezentovan je izvještaj o učincima provođenja Strategije suprostavljanja trgovini ljudima 2020 - 2023. Uz podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) kroz Program podrške zaštiti ljudskih prava (USAID/INSPIRE) evaluaciju i izvještaj je uradila konsultantska kuća CEDES iz Sarajeva.

Dobijeni nalaz i preporuke koje su proizašle iz izvještaja, pomogli su Radnoj grupi imenovanoj od strane ministra bezbjednosti u izradi nove Strategije suprostavljanja trgovini ljudima u Bosni i Hercegovini 2024-2027.

MISIJA OSCE-a U BOSNI I HERCEGOVINI

ANALIZA ZAKONSKOG, INSTITUCIONALNOG I POLITIČKOG OKVIRA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA BORBU PROTIV TRGOVINE LJUDIMA I RADNE EKSPLOATACIJE U LANCIMA SNABDIJEVANJA

U septembru su Misija OSCE-a u BiH i [Ured specijalnog predstavnika i koordinatora OSCE-a za borbu protiv trgovine ljudima](#) predstavili studijsku analizu u kojoj se daju detaljni podaci o zakonskom, institucionalnom i političkom okviru u oblasti trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini (BiH), s fokusom na trgovinu ljudima u svrhu radne eksploatacije, uključujući relevantne međunarodne standarde u prevenciji radne eksploatacije unutar lanaca snabdijevanja. U analizi se identifikuju ključni akteri odgovorni za provedbu relevantnih standarda i oslovljavanje rizika trgovine ljudima i eksploatacije radne snage u lancima snabdijevanja. U njoj se takođe razmatraju zakonski, politički i institucionalni okviri u BiH relevantni za ovu

oblast. Takođe se iznosi nekoliko pitanja koja izazivaju zabrinutost u vezi sa obavezom BiH da se bori protiv trgovine ljudima u svrhu radne eksploatacije u lancima snabdijevanja. Na primjer, u BiH se samo jedna strateška mjera odnosi na ovo pitanje. Kao posljedica toga, ova mjera se nije razradila kroz konkretne aktivnosti sadržane u relevantnim akcionim planovima na nivou države, entiteta, kantona i Distrikta. Osim toga, relevantno zakonodavstvo o javnim nabavkama ne sadrži posebne odredbe o prevenciji trgovine ljudima ili o dužnoj pažnji u ovoj oblasti u smislu upravljanja rizicima trgovine ljudima u lancima snabdijevanja. Takođe, u BiH ne postoje propisi o dužnoj pažnji koji zahtijevaju od preduzeća da ulože napore kako bi identifikovali eksploataciju u svojim lancima snabdijevanja i oslovili je na efikasan način. Studijska analiza se završava nizom preporuka za buduće djelovanje u BiH kako bi borba protiv trgovine ljudima i radne eksploatacije u lancima snabdijevanja bila djelotvorna.

FINANSIJSKE ISTRAGE U PREDMETIMA TRGOVINE LJUDIMA, ULOGA FINANSIJSKIH INSTITUCIJA I PRIVATNOG SEKTORA

[Ured specijalnog predstavnika i koordinatora OSCE-a za borbu protiv trgovine ljudima](#) i [Odjel Vijeća Evrope za borbu protiv trgovine ljudima](#) su 7. i 8. septembra 2023. godine održali zajednički okrugli sto u Sarajevu, s fokusom na jačanje uloge privatnog sektora, posebno finansijskih institucija, u prevenciji i borbi protiv trgovine ljudima.

Seminar je okupio oko 50 predstavnika finansijskih obavještajnih jedinica, agencija za provođenje zakona, tužitelja, tijela za koordinaciju borbe protiv trgovine ljudima, finansijskih i drugih institucija privatnog sektora, finansijskih regulatora, sindikata

i akademske zajednice iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije.

Na okruglom stolu održane su prezentacije o obećavajućim praksama iz Belgije, Kanade, Kipra, Latvije i Nizozemske. Na tu temu, prezentacije su održali i predstavnici Western Uniona, Europolu, Santander banke, ICAEW-a i FAST-a (Finance Against Slavery and Trafficking). Na okruglom stolu prikazan je film u produkciji ICAEW-a koji je značajno pridonio podizanju svijesti učesnika o indikatorima moguće zloupotrebe i rizicima koje računovodstvene službe mogu otkriti i prijaviti. Također je predstavljena i studija OSCE-a pod naslovom [«Praćenje tokova novca: Sažeti prikaz publikacija i detaljni vodič za finansijske istrage u vezi sa trgovinom ljudima»](#).

ZAJEDNIČKE RADIONICE ZA OBUKU POLICIJE O PITANJIMA VEZANIM ZA MIGRACIJE

U septembru su agencije UN-a (UNHCR, IOM, UNDSS i UNICEF) i Misija OSCE-a u BiH u saradnji sa Službom za poslove sa strancima Ministarstva sigurnosti BiH održale prezentacije o zadacima relevantnih agencija u oblasti zaštite i podrške migrantima, izbjeglicama i tražiteljima azila (MRA) u Bosni i Hercegovini. Misija OSCE-a u BiH predstavila je svoj rad u oblasti prevencije i borbe protiv trgovine ljudima u mješovitim migracionim tokovima, kao i ključne nalaze zasnovane na praćenju ovakvih predmeta pred domaćim pravosudnim institucijama. Učesnici su imali priliku da steknu saznanja o rodnim perspektivama i pristupu usmjerenom na žrtve u prvom kontaktu i ranoj identifikaciji potencijalnih žrtava trgovine ljudima. U sklopu prezentacije, predstavljena je i praktična kontrolna lista indikatora pomoću kojih se može prepoznati razlika između trgovine ljudima i krijumčarenja ljudi.

OBILJEŽAVANJE EVROPSKOG DANA BORBE PROTIV TRGOVINE LJUDIMA

Povodom obilježavanja Evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima, **18. oktobra**, Misija OSCE-a u BiH organizovala je, od 16. do 19. oktobra, kampanju na svojim društvenim mrežama kako bi podigla svijest o pitanjima trgovine ljudima, uključujući efikasno krivično gonjenje i važnost pristupa usmjerenog na žrtvu i rodno osjetljivog pristupa u borbi protiv trgovine ljudima. Pored toga, Misija je učestvovala na konferencijama koje su organizovali domaći i međunarodni partneri

povodom obilježavanja Evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima. Misija je doprinijela panel diskusiji o procjeni rizika i prevenciji trgovine ljudima, koja je održana u Bihaću, ističući važnost borbe protiv radne eksploatacije u lancima snabdijevanja. U Sarajevu, Misija je aktivno učestvovala na konferenciji posvećenoj borbi protiv trgovine ljudima u mješovitim migracijskim tokovima.

ULOGA CIVILNOG DRUŠTVA U PREVENCIJI TRGOVINE LJUDIMA U MIGRACIJSKIM TOKOVIMA

Misija OSCE-a u BiH je 6. i 7. decembra učestvovala na konferenciji pod nazivom *Prevenција trgovine ljudima i poboljšana identifikacija i pomoć žrtvama u izbjegličkim tokovima iz Ukrajine: uloga civilnog društva i sos-telefona u borbi protiv trgovine ljudima*. Konferenciju je organizovao Ured specijalnog predstavnika i koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima, a održana je u Beču. Na konferenciji se okupilo oko 50 predstavnika država članica OSCE-a uključujući i dvije organizacije civilnog društva iz Bosne i Hercegovine, udruženja "Vaša prava" i "Novi Put". Iako je fokus konferencije bio na prevenciji trgovine ljudima i pomoći žrtvama u izbjegličkim tokovima iz Ukrajine, ponuđen je i niz zapažanja relevantnih za ključnu ulogu civilnog društva u sprečavanju trgovine ljudima u kontekstu prisilnih migracija. Organizacije civilnog društva su u dobroj poziciji da otkriju rane znakove trgovine

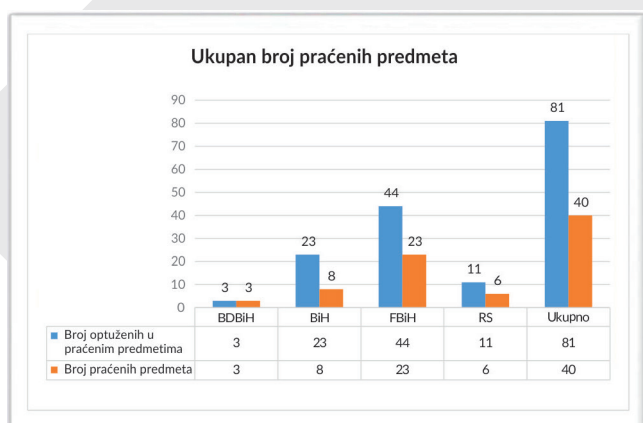
ljudima u izbjegličkim tokovima i na osnovu saznanja o traumi pruže rodno-osjetljivu podršku žrtvama, prilagođenu starosti žrtava.

POMOĆ BiH DA UNAPRIJEDI SVOJ ODGOVOR NA TRGOVINU LJUDIMA

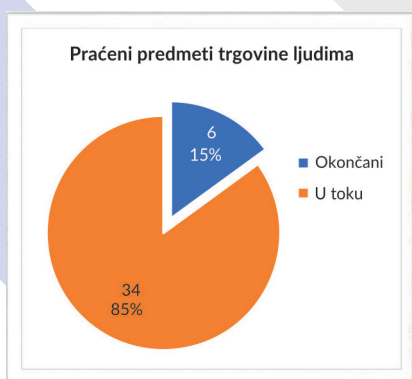
U decembru je Misija OSCE-a u BiH provela niz aktivnosti na unapređenju kapaciteta BiH da se bori protiv trgovine ljudima. Misija je 4. decembra 2023. godine organizovala obuku o postupanju s djecom žrtvama trgovine ljudima u Kantonu Sarajevo. Radionica je okupila predstavnike kantonalne vlasti, pravosudnih institucija, policije i centara za socijalni rad. Učesnici su razmijenili dobre prakse i definisali izazove u procesuiranju krivičnih djela počinjenih prema maloljetnicima. Razgovaralo se i o naprednim modelima pružanja podrške maloljetnim žrtvama tokom i nakon sudskog postupka te se unaprijedile vještine učesnika u forenzičkom ispitivanju djeteta. Misija OSCE-a u BiH je, kao i svake godine, 5. decembra obilježila Međunarodni dan ljudskih prava organizovanjem Radionice na temu borbe protiv trgovine ljudima za studente Pravnog fakulteta u Banjoj Luci. Fokus Radionice bio je na važnosti pristupa trgovini ljudima usmjerenog na žrtve i zasnovanog na saznanjima o traumi. Misija je 12. decembra učestvovala na radionici na kojoj se raspravljalo o smjernicama za multisektorski pristup u kriznim situacijama u obrazovnim institucijama u Kantonu Sarajevo, a gdje su učesnici mogli saznati o najboljim praksama postupanja s djecom žrtvama i svjedocima krivičnog djela, uključujući i kroz tzv. „Barnahus“ model.

REZULTATI PRAĆENJA PREDMETA TRGOVINE LJUDIMA

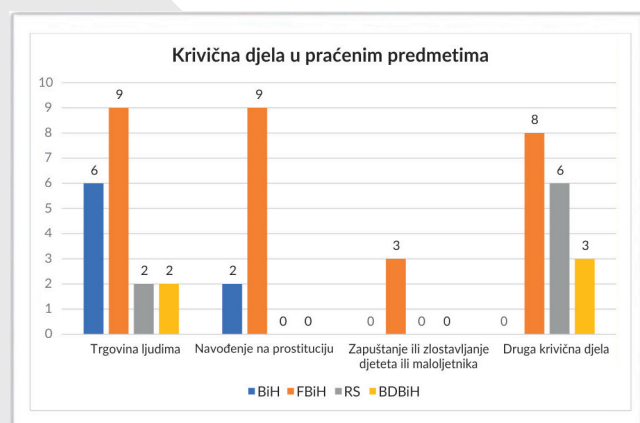
Misija OSCE-a u BiH prati predmete trgovine ljudima i srodne predmete s ciljem identifikovanja najboljih praksi i nedostataka u odgovoru pravosudnog sistema na trgovinu ljudima. U periodu između 1. januara i 31. decembra 2023. godine, Misija je pratila 40 predmeta koji se odnose na krivična djela pravno kvalifikovana kao trgovina ljudima u skladu sa važećim zakonodavnim okvirom u BiH ili, bez obzira na njihovu pravnu kvalifikaciju, predmete u kojima su bitne činjenice ukazivale na postojanje zakonski propisanih elemenata krivičnog djela trgovine ljudima.

Od ukupnog broja praćenih predmeta, 34 predmeta je još u toku, a šest predmeta je okončano u periodu između 1. januara i 31. decembra 2023. godine.

Praćeni predmeti uključivali su 81 optuženog (68 muškarca i 13 žena). Kao što je prikazano u grafikonu ispod, praćeni predmeti odnose se na krivično djelo trgovine ljudima u skladu s članom 186. Krivičnog zakona BiH (KZ BiH) u šest predmeta; krivično djelo trgovine ljudima iz člana 198.a KZ RS i člana 145. KZ RS iz 2017. godine u 0 predmeta; Član 146. KZ RS iz 2017. godine u dva predmeta; krivično djelo trgovina maloljetnicima iz člana 198b KZ RS i člana 145 KZ RS iz 2017. godine u 0 predmeta; krivično djelo trgovine ljudima iz člana 210a KZ FBiH u šest predmeta i tri predmeta iz člana 210b KZ FBiH; i krivično djelo trgovine ljudima iz člana 207a KZ BDBiH u dva predmeta.

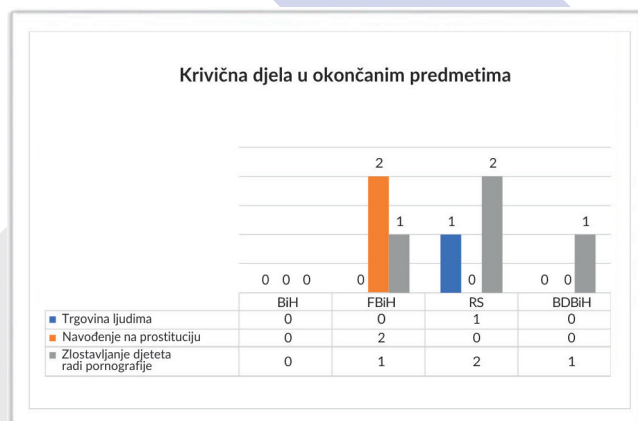
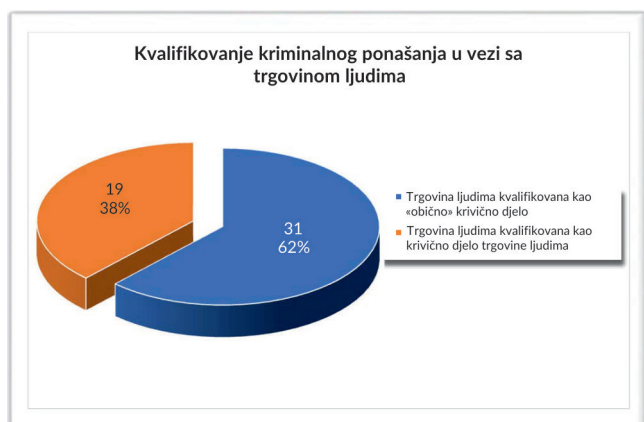
U dva praćena predmeta sudske odluke se odnose na krivično djelo međunarodno navođenje na prostituciju iz člana 187. KZ BiH; u devet predmeta sudske odluke se odnose na krivično djelo navođenje na prostituciju iz člana 210. KZ FBiH.

U tri predmeta prijave se odnose na krivično djelo zanemarivanje i maltretiranje djeteta ili maloljetnika (KZ FBiH, čl. 219).

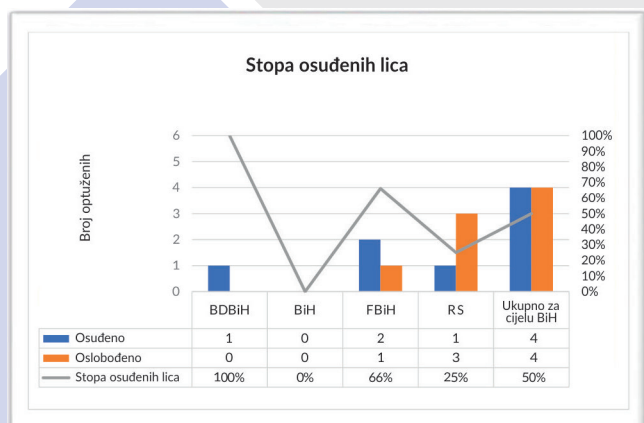
Ostale optužbe u praćenim predmetima uključivale su krivična djela kao što su zlostavljanje djece radi pornografije (KZ RS [Novi] čl. 175 – tri predmeta, KZ FBiH čl. 211 – tri predmeta i KZ BDBiH čl. 208 – jedan predmet), Nasilje u porodici (KZ BDBiH čl. 218 – dva predmeta); Otmica djeteta ili maloljetnika (KZ FBiH čl. 217 – dva predmeta); Vanbračna zajednica sa djetetom ili maloljetnikom (KZ RS [Novi] čl. 184 – dva predmeta); Spolni odnos sa djetetom (KZ FBiH čl. 207 – jedan predmet i KZ RS [novi] čl. 172

– jedan predmet); i protivpravno lišenje slobode (KZ FBiH čl. 179 – jedan predmet) i Zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnikom (KZ VBiH čl. 209 – jedan predmet)

Sljedeći grafikon detaljno opisuje krivična djela u predmetima koji su okončani u izvještajnom periodu:

U šest predmeta u izvještajnom periodu (januar - decembar 2023. godine) četiri optužena su oglašeni krivim, a četiri optužena su oslobođena. Dva optužena su osuđena na uslovne kazne, a dva optužena na kaznu zatvora; najniža izrečena kazna je uslovno 3 mjeseca zatvora, dok je najteža izrečena kazna 1 godina i 9 mjeseci zatvora.

DRŽAVNI KOORDINATOR ZA BORBU PROTIV TRGOVINE LJUDIMA I ILEGALNE MIGRACIJE U BIH

Ministarstvo sigurnosti BiH
Trg BiH
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Tel.: +387 33 492 455
+387 33 492 452
+387 33 492 420
+387 33 710 530
Fax: +387 33 710 531
e-mail@ureddk@msb.gov.ba

OSCE Organization for Security and
Co-operation in Europe
Mission to Bosnia and Herzegovina

Misija OSCE-a u BiH je podržala izradu ovog materijala.
Svako gledište, izjava ili mišljenje, izraženo u ovoj publikaciji, a za koje nije izričito naznačeno da potiče iz Misije OSCE-a u BiH,
ne odražava nužno zvaničnu politiku Misije OSCE-a u BiH.